

Keeleoskuskõuete rakendamise probleemid aastal 2020

Ilmar Tomusk

Keeleinspektsiooni peadirektor

Kaks aastat tagasi kirjutasin (Õiguskeel 2018/3), milliseid muudatusi oleks vaja teha keeleseaduses Keeleinspektsiooni¹ järelevalvepraktikat arvestades. Seaduse muutmise on teadagi pikk ja keeruline ning eeldab ka sellega seotud õigusaktide hindamist ja kavandatavate muudatustega kooskõlla viimist. Käesolevas artiklis võtan seepärast vaatluse alla keeleseaduse alusel kehtestatud keeleoskuskõuete määruse² (edaspidi *määrus*) täitmise järelevalves kerkinud küsimused.

Sissejuhatuses ja meeldetuletuseks niipalju, et keeleseaduse § 23 lõikes 4 on antud Vabariigi Valitsusele volitus kehtestada eesti keele oskuse nõuded ametnikele, kohaliku omavalitsuse asutuste ja riigiasutuse töötajatele ning avalik-õigusliku juriidilise isiku töötajatele teenistuskohustuste või tööülesannete täitmiseks vajalikul tasemel. See tähendab, et kõik selles lõikes nimetatud töötajad peavad eesti keelt oskama, küsimus on vaid selles, mis tasemel. Sama paragrahvi lõikes 2 sätestatakse eesti keele oskuse nõuded äriühingu, mittetulundusühingu ja sihtasutuse töötajale ning füüsilisest isikust ettevõtjale. Paragrahvi 2 lõikes 2 on öeldud, et eraõiguslike juriidiliste isikute ja füüsiliste isikute keelekasutust reguleeritakse, kui see on õigustatud põhiõiguste kaitseks või avalikes huvides, esitatud loetelu kohaselt käsitatakse avalike huvidena ühiskonna turvalisust, avalikku korda, avalikku haldust, haridust, tervishoidu, tarbijakaitset ja tööohutust.

Allpool vaatlen määrusega seotud probleeme kahest aspektist: esiteks, kas ja kuidas kehtiv määrus edendab keeleseaduse üldist mõtet ja eesmärki tagada eesti keele kasutamine peamise suhtluskeelena kõigis avaliku elu valdkondades. Teiseks, kuidas määruse kohaldamise ulatust on mõjutanud n-õ keelevälised asjaolud, nt muutused töajõuturul (sh renditõajõud, tööampsud jt töövõtuvormid) ja Eesti rahvastikus (vananemine ja rahvuskoosseis, uussisserändajad ja eestlaste väljaränne).

Aluseks võtan eelduse, mis loodetavasti (enam) tõestamist ei vaja: keeleoskuskõuete kehtestamine on vajalik selleks, et oleks tagatud igaihe põhiseaduslik õigus saada igal pool hakkama eesti keeles. Sulgudesse võetud sõna *enam* viitab pikkadele aruteludele, mida peeti määruse eelnõu koostamisel ja menetlemisel eri huvirühmade, sh tööandjate, kutseliitude, ministeeriumide ja rahvusvaheliste inimõiguste organisatsioonide esindajate vahel peamiselt selle üle, kas eesti keele oskuse nõude lausuline kehtestamine ei ole ülemäärane koormav. Keeleoskamatus korvamiseks pakuti mitmesuguseid muid teabe edastamise viise (eestikeelsed sildid, pildid jms).

---

¹ [RT I. 13.03.2019. 80.](#)

² Vabariigi Valitsuse 20. juuni 2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“. [RT I. 14.02.2018. 10.](#)

Vaidluste ja arutelude tulemus oli, et mõnevõrra ahenes nende töötajate ring, kelle suhtes keeleoskusnõude esitamine tundus kõigile pooltele õiglane ja proportsionaalne taotletava eesmärgiga, mitmete töökohtade puhul alandati nõutavat taset, see omakorda tõi küll kaasa eesti keele kasutamise võimaluste mõningase kahanemise, kuid samas kiirendas määruse menetlust ja selle vastuvõtmist. Määrus võeti vastu 2011. aastal, kuid õige pea hakkasid ilmnema probleemid keeleoskusnõuete kohaldamisel nendele töökohtadele, mida määruses ei ole nimetatud või mis on võimaldanud mitmeti tõlgendamist. Määruse väljatöötamisel ei peetud otstarbekaks kõiki konkreetseid ametinimetusi ja töökohti ning nendele kehtestatavat keeleoskustaset eraldi nimetada, vaid need esitati üldistatult. Määrust on pärast vastuvõtmist küll neljal korral muudetud, kuid suuremaid sisulisi muudatusi selles tehtud ei ole. Praegu võib julgelt öelda, et nii mõnedki määruse sätted on ajast maha jäänud, kuna tööturg areneb väga kiiresti ning 2011. aastal ei olnud võimalik selliste muudatustega arvestada.

Allpool kirjeldan ilmnenu probleeme keeleoskustasemete kaupa, artikli teises osas aga vaatlen lähemalt viimasel ajal väga teravalt esile kerkinud probleeme keeleoskusnõude rakendamisel taksojuhtide ja renditöäjõu suhtes.

Määruse § 6 – A2-taseme nõue

Määruse §-s 6 loetletakse ametikohad, kus on nõutav eesti keele oskus tasemel A2. See on madalaim tööalase keeleoskuse tase, mida Eestis praegu nõutakse ja millel tasemeeksameid korraldatakse.

Keeleseaduse lisas esitatud Euroopa keeleõppe raamdokumendi keeleoskustasemete skaalal on kirjeldatud ka keeleoskust tasemel A1, kuid nii madalal tasemel keeleoskust pole valitsus seni pidanud otstarbekaks rakendada. Arvestades muutusi töajõuturul, tasuks seda siiski kaaluda, kuna on küllalt palju töökohti, kus võiks rakendada liht- ja abitöölisi, kes rutiinsete tööülesannete täitmisel edastavad suulist teavet mõnesaja sõna ja väljendi ulatuses.

Niisamuti tasuks valitsusel kaaluda keeleseaduse lisas esitatud kõrgeima, C2-taseme nõude kehtestamist. Ka sellest tasemest on seni hoidutud, pidades seda ülearu kõrgeks, kuna C2-tase tähendab keeleoskust haritud emakeelekõneleja tasemel. See on tõesti väga kõrge tase, kuid on vähemalt üks ametikoht, kus see on põhjendatud – eesti keele õpetaja. Praegu nõutakse eesti keele õpetajalt keeleoskust tasemel C1, tasemetunnistuse saab aga kätte juba siis, kui inimene on saanud eksamil 60 punkti 100-st. Nii on enamikul vene kooli eesti keele õpetajatest keelenõue formaalselt täidetud, kuid olen ise korduvalt kokku puutunud õpetajatega, kelle eesti keele oskus on keele õpetamiseks ilmselgelt ebapiisav. Näiteks Inglismaal ei tuleks kõne allagi, et inglise keelt õpetab inimene, kelle keeleoskus on tasemel C1. Seal ei lasta klassi ette kedagi, kelle keeleoskus on alla C2-taseme.

Kuid nüüd lähemalt keeleoskuse tasemest A2. Määruse § 6 punktis 1 on öeldud, et vähemalt A2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: „ametiasutuse tehnilist või abistavat laadi tööülesandeid täitvad töötajad, nagu autojuhid, kütjad, paljundajad ja teised sarnased töötajad“.

Mõiste *ametiasutus* on siinkohal piirav, kuna keeleoskustõude kohaldamise seisukohalt ei ole oluline mitte asutuse liik, vaid see, kas töötaja – töötagu ta avalikus või erasektoris – peab oma tööülesannete täitmisel inimestega suhtlema. Näiteks kui äriettevõttes (pank, kindlustusfirma), sihtasutuses (SA INNOVE), MTÜs (nt korteriühistu) tehnilist või abistavat laadi töid tegev töötaja peab tööülesannete täitmisel isikutega suhtlema, siis on A2-taseme eesti keele oskuse nõue tema puhul õigustatud.

Selle punkti võiks sõnastada järgmiselt: „isikutega tööalaselt suhtlevad ning tööalast teavet edastavad tehnilist või abistavat laadi tööülesandeid täitvad töötajad, nagu müügi-, teenindus- või toitlustusettevõtte abitöölised, hotelli abipersonal, autojuhid, kütjad, paljundajad ja teised sellised töötajad“.

Keeleinspeksioon on saanud rohkelt kaebusi nt eesti keelt mittevaldavate ajutiste välimüüjate, avalike WC-de töötajate, majahoidjate ja velotaksojuhtide peale. Seaduse mõttes ei ole need teenindajad, valvetöötajad ega taksojuhid. Kui jätta määruse § 6 punktis 1 ametiasutus nimetamata, saaks need ja teised sellised ebamäärased töökohad paigutada selle punkti alla ning keeleametnikul oleks võimalik koos tööandjaga vastavalt täidetavatele tööülesannetele kaaluda, kas või millisel tasemel peab kõnealune isik eesti keelt oskama.

Keelenõude sätestamise põhitingimus on, et tegemist peab olema töötajaga, kes suhtleb isikutega vahetult ja regulaarselt (nii, nagu praegu on öeldud sellise teenindaja puhul, kellelt nõutakse B1-tasemel keeleoskust).

Määruse § 6 punkti 3 kohaselt peavad A2-tasemel eesti keelt oskama valvetöötajad, piletikontrolörid, riidehoidjad, uksehoidjad, käskjalad.

Sellest loetelust on puudu *postiljon* ja *kuller*. *Käskjalg* on aga aegunud, järelevalvepraktikas ei ole Keeleinspeksioonil sellise ametinimetusega töötajat ette tulnud. Loetelust puudub ka *kokk*. Tihti tuleb kokal täita ka teenindaja rolli, kuid kui teenindamine ei ole isiku põhitöö, on B1-taseme nõue liiga kõrge.

Valvetöötajale lisaks peaks loetelus olema ka *videoanalüütik*. See on töötaja, kes jälgib kaupluse või muu valvatava objekti valvekaameraid ning peab seal nähtule reageerima. Keeleinspeksioon on saanud aga kaebusi selle kohta, et videoanalüütik ei ole suutnud oma tähelepanekuid teistele turvatöötajatele või muudele isikutele selgitada.

Määruse § 7 – B1-taseme nõue

B1-tase on enim levinud tööalase keeleoskuse tase, mida kohaldatakse peamiselt kaubanduses ja teeninduses. Sel tasemel peavad eesti keelt oskama ka isikutega suhtlevad korteriühistu juhatuse liikmed, isikuhooldustöötajad ning isikutega suhtlevad oskus- ja käsitöölised (nt sanitaartehnikud, kellasepad, rätsepad) ning seadmete operaatorid ja mehhanismide juhid (kraanajuhid).

Eesti keele oskust B1-tasemel võiks aga nõuda ka treeneritelt, kelle ebapiisava keeleoskuse

kohta on Keeleinspeksioonile laekunud mitmeid kaebusi. Nende hulgas on olnud ujumis-, poksi-, tantsu- ja teisi treenereid. Seega tuleks määruse §-s 7 esitatud loetellu lisada ka ametinimetus *treener*. See oleks kooskõlas ka kutseüsteemiga, kuna kutsestandardis nõutakse B1-tasemel eesti keele oskust juba abitreenerilt.

Keeleinspeksiooni poole on pöördutud ka *laskeinstruktorite* keelenõuete küsimuses. Relvaseaduse³ § 86¹ lõige 1 sätestab, et laskeinstruktor on relvaseaduse mõistes laskevõistlust või laskeharjutust läbiviiv ja laskealast tegevust korraldav isik, kellele laskespordiorganisatsioon on väljastanud laskeinstruktori litsentsi. Laskespordiorganisatsioon on rahvusvahelise spordialaliidu tunnustatud, laskmisega seotud Eesti spordialaorganisatsioon. Seega peaks ka *laskeinstruktoril* olema vähemalt B1-tasemel eesti keele oskus.

Küsimusi on tekitanud koolides hiljuti levima hakanud ametinimetus *õpetaja assistent*, mida praegu määrusest ei leia, kuid mis tuleks sinna õigusselguse huvides ning praktikast lähtudes lisada. Eri haridusasutustes kohaldatakse õpetaja assistendile erinevaid keeletasemeid A2-st B2-ni. Tihti on nii, et õpetaja assistendiks nimetatakse õpetaja, kes ei vasta kvalifikatsiooninõuetele. Kui õpetajalt nõutakse eesti keele oskust vähemalt tasemel B2, võiks õpetaja assistendi keelenõue jääda tasemele B1.

Määruse § 8 – B2-taseme nõue

Eesti keele oskus tasemel B2 seostub ennekõike ametikohtadega, kus eeldatakse keskeri- või kõrgharidust (riigi- ja kohaliku omavalitsuse töötajad, muukeelse kooli pedagoogid). Samuti peavad B2-tasemel oskama eesti keelt tervise- ja turvavaldkonna töötajad (meditsiiniõed, avalikku korda tagavad turvatöötajad).

Keeleinspeksioonile on esitatud kaebusi mootorsõidukijuhi õpetajate ebapiisava eesti keele oskuse kohta. Kutsestandardi järgi peab mootorsõidukijuhi õpetaja oskama õppetöö keelt tasemel B2, kuid keelenõuete määramises seda nimetatud ei ole, pedagoogide alla neid aga paigutada ei saa. Seega tuleks määramisesse lisada uus ametinimetus *mootorsõidukijuhi õpetaja*.

Keelenõude rakendamine renditöötajatele

Viimase paari aasta jooksul on süvenenud renditööjõuga seotud probleemid. Nii hotellid, kauplused kui ka toitlustusettevõtted kasutavad renditööjõudu, sh ka töökohtadel, kus tööülesannete hulka kuulub klientide regulaarne ja vahetu teenindamine. Üldise tööjõupuuduse kõrval on Keeleinspeksiooni hinnangul üheks põhjuseks ka soov kvalifikatsiooninõuetest (st eesti keele oskuse nõudest) mööda hiilida.

Keeleinspeksioonile vastatakse meile saabunud kaebuste menetluse käigus, et eesti keelt mittevaldav töötaja ei olegi tegelikult selle ettevõtte töötaja, Keeleinspeksioonil soovitatakse pöörduda vahendufirma poole, kes on renditöötaja tööandja. Tööjõu rendifirma aga on seisukohal, et ei saa vastutada selle eest, milliseid ülesandeid renditud töötajad täidavad. Pealegi on suur osa tööjõu rendifirmadest välisriigi ettevõtted, kellelt ei ole võimalik nõuda keelenõute

³ [RT I, 12.02.2020, 8.](#)

rakendamist.

Praegu on vastutus töötaja keelenõuete täitmise eest tööandjal. Määruse § 2 lõige 3 sätestab: „Tööandja tagab, et töötajad või ametnikud, kellelt ametialaste kohustuste ja tööülesannete täitmiseks vastavalt käesolevale määrusele nõutakse eesti keele oskust, valdavad eesti keelt nõutaval tasemel.“

Kuid renditööjõu puhul ei ole tööandja Eestis tegutsev kauplus, hotell või restoran, vaid tööjõu rendifirma, töösuhe pole mitte kahepoolne, vaid kolmepoolne. Seetõttu tuleks määruuses sätestada, et keelenõue tuleb täita nii sellel töötajal, kellega on sõlmitud tööleping, kui ka sellel, kellega ei ole töölepingut ning keda renditakse.

Samuti puudub keeleoskuse nõude rakendamisel konkreetne vastutaja juhul, kui teenust (taksoteenus, kullerteenus) pakutakse digiplatvormi (infoühiskonna teenuse seaduse § 1 punkti 1 mõttes infoühiskonna teenus) kaudu.

Seetõttu tuleks määruse § 2 lõige 3 sõnastada järgmiselt: „Tööandja, renditööjõu puhul kasutajaettevõtja, infoühiskonna teenuse osutamisel ettevõtja, tagab, et töötajad või ametnikud, kellelt ametialaste kohustuste ja tööülesannete täitmiseks ning teenuse pakkumiseks nõutakse vastavalt käesolevale määrusele eesti keele oskust, valdavad eesti keelt nõutaval tasemel.“

Mida teha taksojuhtidega?

Nagu eespool öeldud, puudub vastutaja ka juhul, kui teenust pakutakse digiplatvormi vahendusel. Seetõttu vajab keelenõude rakendamine infoühiskonna teenuse seaduse⁴ kontekstis eraldi selgitust, seda on paslik teha viimasel ajal ohtralt kõneainet pakkunud nn äpitaaksonduse näitel.

Keeleseadus ja tarbijakaitseseadus⁵ ütlevad selgelt, et tarbijal on õigus eestikeelsele teabele ja teenindamisele. Seetõttu peavad otseselt kliendiga suhtlevad töötajad oskama eesti keelt tööülesannete täitmiseks vajalikul tasemel. Taksojuhtide puhul on see eespool nimetatud valitsuse määruse § 7 punkti 10 kohaselt B1-tase. Ometi näitavad Keeleinspeksioonile laekunud kaebused, et väga tihti pakub taksoteenust isik, kes ei oska sõnagi eesti keelt.

2019. aastal esitati Keeleinspeksioonile 11 kaebust eesti keele oskuse kohta taksojuhi kohta, neljal korral pöördus taksojuhi keeleoskuse küsimuses Keeleinspeksiooni poole Tallinna Munitsipaalpolitsei Amet. 2020. aasta esimeste nädalate jooksul laekus Keeleinspeksioonile neli kaebust. Lisaks konkreetsetele kaebustele esitatakse Keeleinspeksioonile ka teabenõudeid taksojuhtide keelenõuete kohta. Neist nähtub, et inimesed on kokku puutunud keeleoskamatu taksojuhiga ning nad tunnevad huvi, miks lubab Keeleinspeksioon liiklusesse taksojuhid, kes ei oska eesti keelt. Selgitame teabenõudjatele ja pahastele klientidele, et seda ei luba mitte

⁴ [RT I, 12.12.2018, 39.](#)

⁵ [RT I, 08.01.2020, 3.](#)

Keeleinspeksioon, vaid ühistranspordiseadus⁶.

Kuidas siis ikkagi on võimalik, et keeleoskusnõue on keeleseaduse alusel kehtestatud ja määruses must valgel kirjas, kuid taksojuhid eesti keelt ei oska? Keelenspektsiooni poole on pöördunud ka üks Bolti platvormil tegutsev taksojuht ning avaldanud arvamust, et ilma eesti keele oskuseta ei ole võimalik kvaliteetset teenust pakkuda ning eesti keele oskus on hädavajalik.

Viimastel kuudel on ajakirjanduses ilmunud artikleid⁷, mis kinnitavad, et taksonduses valitseb suur segadus ning üheks põhjuseks on ühistranspordiseaduse ebapiisavad regulatsioonid.

Taksojuhi teenindajakaarte väljastatakse ühistranspordiseaduse alusel. 2016. aastal tühistati ühistranspordiseaduse nõue, et taksojuht peab oskama eesti keelt. Riigikogu majanduskomisjoni selleteemalisel arutelul olid peaaegu kõik osalejad nõus, et taksojuhid peavad eesti keelt oskama. Keelenõude tühistamise peamise põhjusena nimetati vajadust kaotada topeltregulatsioon, kuna keeleseaduse alusel on taksojuhtide keelenõue nagunii olemas. Kuid leiti ka seda, et taksojuhi keelenõue on ülearu koormav ja isegi solvav.⁸

Tähelepanuta jäeti aga asjaolu, et keeleseaduse alusel kehtestatud keelenõuete määruses oleval keelenõudel ning ühistranspordiseaduses sätestatud keelenõudel on täiesti erinevad ülesanded. Valitsuse määrus annab töandjale aluse keelenõude kehtestamiseks töötajale ning Keeleinspeksioonile teha järelevalvet keelenõude täitmise üle. Ühistranspordiseaduse keelenõue oli aga aluseks taksojuhi teenindajakaardi väljastamisel. Ühistranspordiseaduse § 57 sätestas nõuded teenindajakaardi taotlejale ja omajale, § 57 lõike 1 punkt 3 sätestas, et teenindajakaardi taotleja ja omaja peab oskama eesti keelt vähemalt B1-tasemel.

Kõnealuse sätte tühistamine on viinud selleni, et teenindajakaardi väljastajal, st kohalikul omavalitsusel (või ühistranspordikeskusel) ei ole enam kohustust ega õigust veenduda, kas taksojuhina tööle asuv isik oskab eesti keelt teenuse osutamiseks vajalikul tasemel. Teenindajakaardi saavad kõik soovijad, sõltumata nende keeleoskusest. Keeleinspeksioonile on esitatud kaebusi, milles on väidetud, et taksojuht ei oska mitte ühtegi siinses kultuuriruumis kõneldavat keelt, rääkimata eesti keelest.

Laiem probleem on tõenäoliselt selles, et infoühiskonna teenuse seaduse § 2 lõikes 1 nimetatud elektroonilised sidevahendid (taksode puhul nutiseadmed ja vastavad rakendused), mille vahendusel teenust osutatakse, ei ole veel arenenud sellisele tasemele, et teenuse kvaliteet oleks võrreldav inimese osutatud teenuse kvaliteediga.

⁶ [RT I, 12.12.2018, 87.](#)

⁷ [A. Pau. Haige olukord Tallinnas: umbkeelsete taksojuhtide pealetung.](#) – Postimees 12.05.2019. [A. Pau. Bolt hoidub klientidega suhtlemisest.](#) – Postimees 11.01.2020. [A. Pau. Bolt: me ei korralda taksovedu.](#) – Postimees 02.02.2020. [J. Minkova. Maardu tõusis Eesti taksopealinnaks.](#) – Postimees 15.02.2020. [A. Pau. Seadust rikkuvaid taksosid on juba üle 160.](#) – Postimees 17.02.2020.

⁸ Vt [A. Pau. Majanduskomisjoni kannapööre: eesti keele oskuse tõendamine on koormav ja isegi solvav.](#) – Postimees 10.03.2016. Vt ka [ühistranspordiseaduse muutmise seadust 159 SE.](#)

Võib-olla eeldasid ettevõtjad ning neid toetama asunud poliitikud, et nutirakenduse kasutuselevõttuga lahenevad taksojuhi ning kliendi suhtlusprobleemid justkui iseenesest, kuid seda ei ole juhtunud. Liikluses esineb palju määramatust (ohuolukordi, marsruudimuudatusi, kliendi lisaküsimusi teenuse hinna ja muude tingimuste kohta jms). Keeleoskus on vajalik ka selleks, et juht suudaks lugeda ajutisi liikluskorraldusvahendeid, kutsuda õnnetuse korral abi ning lahendada probleeme, mida pole võimalik lahendada riigikeelt oskamata.

Nii on teenusepakkujate seas äraarvamatul hulgal umbkeelseid taksojuhte, kelle eesti keele oskus tuleb kõne alla alles siis, kui klient on esitanud Keeleinspektsioonile kaebuse ning inspektsioonil õnnestub taksojuhiga ühendust võtta, tema keeleoskust kontrollida, teha ettekirjutus nõutava taseme omandamiseks ning eksami sooritamiseks. Asjaajamine ja suhtlus sellise juhiga toimub üldjuhul inglise keeles. Tihtipeale ilmneb taksojuhi küsitlemisel, et teenindajakaardi omanik ei ole taksojuhi suhtes kehtivast eesti keele oskuse nõudest kuulnudki.

Kui tutvuda eri riikides taksojuhtide kohta kehtestatud nõuetega, ilmneb, et keeleseaduse alusel kehtestatud õigusaktiga (valitsuse määrusega) on riigikeele oskuse nõue kehtestatud peale Eesti ka Lätis ja Leedus. Mitmes teises riigis on keeleoskuse nõue esitatud taksoveolubade väljaandmist reguleerivas õigusaktis, nt Inglismaal (B1-taseme nõue), Taanis, Soomes (Soomes tuleb sooritada taksojuhi eksam, mis toimub soome või rootsi keeles, teenuse osutamiseks vajaliku keeleoskuse peab tagama taksoettevõtja), Tšehhis, Hispaanias, Prantsusmaal, Hollandis, Luksemburgis (vähemalt ühe ametliku keele oskuse nõue), Maltal (inglise või malta keele oskuse nõue). Mitmes riigis nõutakse peale riigikeele ka ühe võõrkeele (üldjuhul inglise) oskust vähemalt algtasemel (Kreeka, Bulgaaria). Brüsselis nõutakse taksojuhilt peale prantsuse keele ka hollandi ja inglise keele oskust algtasemel. Euroopa Majanduspiirkonda kuuluvas Norras nõutakse taksojuhtidelt norra keele oskust tasemel B1 või B2, viimast peavad paljud taksojuhid liiga kõrgeks, on võimalik, et sellest loobutakse ning keelenõudeks jääb B1, nagu see on ka Eestis.

Kindlasti ei ole B1-tase ülemäära kõrge. B1-tasemel eesti keele oskust nimetatakse välismaalaste seaduses⁹ integratsiooninõudeks ning seaduse § 234 kohaselt nõutakse sel tasemel keeleoskust näiteks pikaajalise elamisloa taotlejalt.

Nii tuleks taksojuhi keelenõue tuua tagasi ühistranspordiseadusesse ning vastutus taksoteenust osutava isiku kvalifikatsiooninõude täitmise eest peaks olema taksofirmal (või platvormil, mille kaudu juhid töötavad) ja taksojuhil. Praegu aga vastutab selle eest, et juht ja klient omavahel vajalikud asjad räägitud saaks, sisuliselt klient. See ei ole kindlasti sobiv lahendus.

Lõpetuseks: kus on kurja juur? Kõiki neid eesti keele oskuse või täpsemalt oskamatusesega seotud probleeme vaagides tekib küsimus, kust need keeleoskamatud töötajad tulevad. Need, kes ei ole tulnud teistest riikidest, – ja neid on siiski valdav enamik – on tulnud meie oma Eesti haridussüsteemist, paljud neist saanud hariduse pärast iseseisvuse taastamist, mil kooli õppekava kohaselt on eesti keelt õpitud esimesest klassist alates. Paraku ei ole õpitulemused

---

⁹ [RT I, 19.03.2019, 83.](#)

piisavad, mistõttu peab riik kehtestama eesti keele oskuse nõude tööks vajalikul tasemel nii siin elanud-õppinud tööturuosalistele kui ka uussisserändajatele.

Siit tuleb ka vajadus hinnata täiskasvanute eesti keele õppe taset ja selle vastavust kehtestatud nõuetele, millega Keeleinspeksioon on tegelenud alates 2015. aastast. Järeldus, mis enam ammu tõestamist ei vaja, aga mis miskipärast on visa meie haridusjuhtideni jõudma: mida varem keeleõppega alustatakse, seda kiiremini ja kergemini jõutakse soovitud tulemusteni.